

Ali Şeriatî'nin Mektubu

<https://istiraki.blogspot.com.tr/2017/09/ali-seriatinin-mektubu.html>

Ali Şeriatî, Medeniyet ve Modernizm adlı kitabında şöyle bir olay anlatır. Mısır ziyaretinde piramitleri görmek ister. Büyük heyecan içinde rehberi dinlemektedir. Piramitlerin yapımı için 800 milyonu aşkın taş kütleli 980 millik yoldan köleler tarafından taşındığını duyunca şaşırması imkânsızdı. Hem de bu taşlar firavun cesetleri için mezar yapılsın diye taşınmışlardı. Duvarlarda göze çarpan ufak tefek taşlar da vardı. Nedir bu taşlar sorulunca rehber önce 'hiç' der, sonra onların köle kemiklerinin gömüldüğü yerler olduğunu söyler. Köle oldukları için öyle değersizleşmiş ki bir hendeğe yüzlercesi birden gömülmüş. Ölmeyenlerse taşları taşımak için yaşıyormuş.

Sonra kölelerin toplu mezarları önünde durur şehit. Rehber de şöyle der: 'Ruhları da bedenleri gibi köle olarak kullanılsın diye böyle yapılmış.' Sonrasını isterseniz Şeriatî'den dinleyelim:

Rehberin beni yalnız bırakmasını istedim. Mezarların yanına varıp oturdum, bu hendeklere gömülen insanları öylesine yakın hissediyordum ki kendime. Aynı ırktanmışız gibi geliyordu bana. (...) Yeniden baktım piramitlere, bütün görkemli görünüşlerine rağmen öylesine yabancı ve uzaktım ki onlara! Tarih boyunca benden önce gelenlerin kemikleri üzerine yükselen büyük medeniyet anıtlarına karşı korkunç bir nefret duydum. Benden öncekiler Çin Seddi'ni de örmüşler. Sırtlarına yüklenen yükü taşımayanlar ağır taşlar altında ezilerek taşlarla birlikte duvarlara kondular. Medeniyet anıtları işte böyle atalarımın et ve kemikleri pahasına yapıldı.

Lanetledim medeniyeti. Binlerce yıl atalarımıza yapılan zulme karşı içimde nefret ateşi yanmaya başladı. (...) Gezim bitince onlardan birisine bir mektup yazdım. Geçen beş bin yılda neler oldu, bitti anlatmak istiyordum. Hangi şekilde ve ad altında olursa olsun kölelik yine vardı yine sürüp gidiyordu.

Oturdum şunları yazdım;

Ne bizi bilen ne de bizim bildiğimiz insanlara karşı savaşlara sürüklediler bizi. Hiçbir zaman küçümsemediğimiz insanları öldürmeye zorlandık. (...) bir düşünürün göre bir savaş, birbirlerini tanımayan fakat birbirlerini çok iyi tanıyan insanlar adına iki grubun yaptığı harplerdir. Bizi savaşa zorlayanlar öldürmeye ve öldürülmeye zorladılar. Eğer zafer kazanılırsa başkalarıydı ganimete konan, biz değil.

Ey dostum! Sen öldükten sonra büyük değişiklikler oldu. Firavunlar görüş değiştirdi. Sevindik buna. Önceden beden korunursa ruhun bedenle ilişkisini sürdürceğine inanılıyordu. Bundan dolayı büyük fakat azap veren binaları yaptırıyorlardı bize. Ama şimdi akıllandılar. Ölümü düşünmüyorlar artık. Mezar yapmak için taş yapmaktan kurtuldum.

Ey dostum! Ne yazık ki, bu mutlu haberin ömrü kısa sürdü. Sen bu dünyadan göçtükten sonra bizi işçi yapmak için yeniden geri döndüler. Yine ağır yükler taşımak zorunda kaldık, fakat mezarlar için değil. Süs ve gösteriş olsun diye, saraylar için.

Ümitsizdik ama yeniden yaşamak için ümit ışığı belirdi. Büyük yol göstericiler, rehberler geldi dediler; Konfüçyüs, Budha...

Konfüçyüs'e inancımız tamdı. Çünkü insan ve toplum sorunlarına el atmıştı. Ama o da prenslerin dostu oluverdi. Zaten bir prens olan Budha bizi terk etti. Dünyayı ve nefsinin bir yana bırakıp ulûhiyette yok olmak mertebesine ermek için kendi içine döndü. Biz bilmiyoruz bu mertebenin nerede olduğunu. (...)

Ey dostum! Sen mezarlar için kurban edilirken, biz saraylar için kurban edildik. (...) Senden sonra binlerce yıldır yaşıyorum. Dostlarımın çektiklerine hep tanık olduğumdan 'tanrıların' kölelerinden hep nefret ettiğini hissetmeye başladım. Din kölelik düzenini kuvvetlendiriyor gibiydi. Aristo gibi zeki insanlar bile tabii olarak bazı insanların köle, bazılarının da yönetici olmak için doğduğunu ileri sürüyordu. Artık köle olarak doğup, kaderimin köle kalmak olduğuna inanmaya başlamıştım.

Böylesi bir ümitsizlik içinde yüzerken dağlardan 'Allah tarafından gönderildim' diyen bir insanın indiğini öğrendim. Yeni bir aldatma veya yeni bir zulüm metodu mu acaba diyerek titredim. 'Yeryüzündeki zayıf köle ve yoksul insanlar için merhametli Allah gönderdi beni' diyordu. Hayret, hâlâ inanmıyordum. Doğru olabilir miydi? Allah kölelere sesleniyordu, kurtulacaklarını, önderler ve yeryüzünün varisleri olacaklarını müjdeliyordu.

Kuşkularım vardı. O da Çin, Hindistan vs. ülkelerin sözde peygamberlerindendir diye düşünüyordum. İsmi Muhammed'di (s.a.v.). Şu dağların ardında koyun güden bir yetim olduğunu söylemişlerdi bana. Nasıl da şaşırdım! Neden Allah peygamberini çobanlar arasından seçsin ki. Hem ataları da peygambermiş ve hepsi de çobanmışlar. Sevinç ve şaşkınlıktan ağzımı açamaz oldum. Allah peygamberini bizim sınıfımızdan mı seçmişti?

Dostlarımı çevresinde gördüğümünden izlemeye başladım onu. Peşinden gidenlerin bazıları şunlardı; Bilal; bir köle; annesi babası Habeşistanlı olan kölenin oğlu, Selman; köle olarak alınıp satılmış, İranlı evsiz bir kişi. Ebu Zerr; çölden isimsiz ve yoksul bir yoldaş ve son olarak da Salim; Huzeyfe'nin hanımının kölesi ve önemsiz siyah bir dost.

Muhammed'e (s.a.v.) inanıyorum. Çünkü sarayı çamurdan yapılmış birkaç odadan ibaretti. Yükleri taşıyan ve odaları yapan işçilerden biriydi. Avlusu odundan ve hurma ağacının yapraklarından yapılmıştı. Onun sahip olduğu şeylerin tamamı buydu. O'nun sarayı buydu. (...) Ne tuhaf! 5 bin yıl sonra bir insan bulmuştum. Allah'tan söz eden, efendiler için değil, köleler için. Dünyayı ve nefsinin bir yana atmak, köşesine çekilip ulûhiyete katılmak ve insanları aldatmak için değil, insanlığın refah ve mutluluğu için dua ediyordu. Bütün dünya için çalışan bir insan bulmuştum. Adildi, kuvvetliydi. Gerekirse kızını bile cezalandırabilecek kadar. (...)

Ey dostum! Evrenin yarısını, belki de tamamını kontrol altında tutan bir düzenin egemen olduğu bir toplumda yaşıyorum. İnsanlık yeni bir kölelik kalesine sürülüyor. Hem ne kadar fiziki kölelik değilse bile, sizinkinden daha kötü bir kaderimiz var. Düşüncelerimiz, kalplerimiz ve irade özgürlüğümüz köleleştirilmiş. Sosyoloji, bilim, sanat, eğitim, seks özgürlüğü, kazanma özgürlüğü, sömürü sevgisi ve kişi sevgisi adına hedeflere inanma, insani sorumluluklara inanma ve kendi düşünce ekolüne inanma, hepsi tamamen kalbimizden çekilip alındı. Düzen içinde ne konursa alan, boş kalplere çevirdi bizi!

Şimdi, parti, kan, toprak ve düzene karşı düzen adına öylesine bölünüyoruz ki her birimizden daha kolay yararlanabilsin. Onun izleyicileri, yani kendi düşünce ekollerinin peşinden gidenler, birbirlerine karşı savaşa itiliyor. Neden? Bütün dünyanın etkisiyle birbirlerini düşman olarak mı görmek zorundalar. Biri dua için ellerini açar, diğeri ikisini birden kapatır. (...)

Düşüncelerimiz sürgüne gönderiliyor, kendileri koruyucular oldu...

İste böyle diyor Şehit Ali Şeriati. Yine kandırıldık ve uyutulduk ve köle olduk. Özgürlüğümüzü bize veren dinimizi öylesine farklı yaşıyoruz ki. Saray değil bir çamur evde yatan peygamberlerden sonra bazı sıfatlar adı altında saraydan emirlerle yaşamımızı değiştirip dinimizi unuttuk. Peygamber hiç rahat yünlü yatakta yatmamışken, ümmeti “ümmet” diye geceleyin gözyaşı dökerken, din yalnız Allah’ın oluncaya kadar zulümle savaşıırken, bizler de bir başka düzenin köleleri olduk. İslam’ın bize verdiği kölelikten halife olma sıfatını biz halifelikten köleliğe çevirdik. Sistemin çarklarını kırması gereken bizler, sistemin çarkları arasında eridik. Sonra biz de ya kendimize saraylar yapmak için mala ya da başkasına saraylar yapmak için bazılarını köle olduk.